

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/39/2020
Identifikačné číslo spisu: 7212231342
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7212231342.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. V., trvale bytom v X. č. XX, zastúpeného JUDr. Rudolfom Žiklom, advokátom v Košiciach, Tichá 18, proti žalovanému G. X., trvale bytom v A., R. X, zastúpenému JUDr. Mikulášom Buzgóom, advokátom v Košiciach, Štúrova 20, o zaplatenie 15 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13C/203/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. februára 2019 sp. zn. 2Co/226/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 13C/203/2014-303 z 13. apríla 2018 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 15 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne z dlžnej sumy od 1. novembra 2012 až do zaplatenia, a to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Žalobcovi náhradu trov konania proti žalovanému nepriznal (II. výrok). Vyslovil, že štát nemá právo na náhradu trov konania (III. výrok).

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a jeho zhodnotení, aplikujúc ustanovenia § 37 ods. 1, § 38 ods. 2, § 41a ods. 2 a § 657 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) považoval za preukázané, že medzi stranami sporu bola platne 17. októbra 2012 uzavretá zmluva o finančnej pôžičke, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému finančné prostriedky v sume 15 000 eur, ktoré sa žalovaný zaviazal vrátiť do 25. októbra 2012; pričom prevzatie finančných prostriedkov žalovaný potvrdil na osobitnom príjmovom doklade. Žalovaný doposiaľ pôžičku nevrátil, čím sa dostal do omeškania s úhradou peňažného dlhu. K obrane žalovaného týkajúcej sa jeho (ne)spôsobilosti na právne úkony poukázal na to, že žalovaný tieto svoje tvrdenia nepreukázal. K namietanej nezhode vôle s prejavom konštatoval, že z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by sa jednalo o simulovaný právny úkon. Žalovaným tvrdené skutočnosti žalobca poprel a žalovaný ich nepreukázal. Súd prvej inštancie uzavrel, že zmluva o pôžičke bola platne uzavretá; žalovaný prehlásením

v zmluve a zároveň aj na osobitnom doklade potvrdil prevzatie finančných prostriedkov. Uvedené bolo potvrdené svedkom Q., ktorý bol prítomný pri odovzdávaní finančných prostriedkov, ako aj bolo preukázané správou v mobilnom telefóne. K obrane žalovaného týkajúcej sa namietanej neplatnosti právneho úkonu, súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania znalkyňou MUDr. Zuzanou Krajňákovou a znaleckou organizáciou LEGE ARTIS s. r. o. so sídlom v Košiciach konštatoval, že v čase uzavretia zmluvy o pôžičke (17. októbra 2012) žalovaný síce trpel psychickou poruchou, ktorá je trvalého charakteru, ale v tom čase jeho zdravotný stav nebol výrazne zhoršený, nebol hospitalizovaný, pri kontrole v psychiatrickej ambulancii asi mesiac po podpise zmluvy uvádzal, že sa cíti dobre, ošetrojúca lekárka nezaznamenala zhoršenie, predpísala mu bežné lieky; na vtedajšie okolnosti sa pamätal veľmi dobre, nemal poruchy vnímania a myslenia. Zo záverov oboch znaleckých posudkov vyplynulo, že žalovaný nekonal pri podpise zmluvy o pôžičke v duševnej poruche, ktorá by ho robila na tento úkon nespôsobilým, obsah zmluvy mu bol jasný, ako aj konzekvencie podpisu. Z dôvodu nesplnenia záväzku žalovaným vrátiť finančné prostriedky do 25. októbra 2012, preto žalobe bolo v celom rozsahu vyhovieť ohľadne istiny spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % z dlžnej sumy 15 000 eur od 1. novembra 2012 do zaplatenia (§ 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení platnom v rozhodnom období). Rozhodnutie o trovách konania (strán aj štátu) napokon boli odôvodnené ust. § 257 zákona č. 160/215 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 7. februára 2019 sp. zn. 2Co/226/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku potvrdil. Zrušil výroky o trovách konania (strán aj štátu), ako aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 13C/203/2014-319 z 13. apríla 2018, týkajúce sa náhrady trov znaleckého dokazovania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku. Konštatoval, že vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej neboli naplnené dôvody odvolania namietané žalovaným a odvolací súd nezistil ani žiadny nedostatok procesných podmienok, či inú vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávnosť rozhodnutia. K tvrdeniam žalovaného, že mu postupom súdu prvej inštancie bola odňatá možnosť uplatňovať zákonom priznané procesné práva tým, že pre nepriaznivý zdravotný stav nebol schopný zúčastniť sa pojednávania 13. apríla 2018 a osobne sa oboznámiť so znaleckým posudkom, odvolací súd poukázal na zásady civilného sporového konania o zákaze zneužitia výkonu práv, ako aj na zásadu hospodárnosti a účelnosti súdneho procesu (čl. 5 a čl. 17 Základných princípov CSP). Podotkol, že v prípadoch zdravotnej alebo inej prekážky brániacej strane sporu v jej v účasti na úkonoch súdu, Civilný sporový poriadok v záujme rýchleho a účelného postupu v spore predpokladá i vyžaduje ustanovenie zástupcu v konaní (§ 183 CSP). Pokiaľ by si strana sporu nezvolila zástupcu, vystavuje sa riziku konania a rozhodnutia v neprítomnosti. Zdôraznil, že žalovaný bol zastúpený advokátom, ktorý má postavenie kvalifikovanej osoby, u ktorej sa predpokladá aj očakáva znalosť právnych predpisov na odbornej úrovni (čl. 11 CSP) a ktorá je povinná s náležitou odbornou starostlivosťou pod následkom zodpovednosti za vzniknutú škodu hájiť záujmy svojho klienta v konaní pred súdom (§ 18 a nasl., § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii). V nadväznosti na uvedené dodal, že procesné práva žalovaného tak v plnom rozsahu a na profesionálnej úrovni hájil aj uplatňoval ním splnomocnený advokát. V tomto kontexte uviedol, že v čase konania súdu prvej inštancie nedošlo k pozbaveniu spôsobilosti žalovaného na právne úkony, jeho účasť na pojednávaní z hľadiska ďalšieho dokazovania nebola potrebná, keďže bol v konaní vypočutý a v ďalšom rozsahu procesné úkony v jeho záujme realizoval právny zástupca. Neúčasť žalovaného na pojednávaní pre jeho zdravotnú indispozíciu teda nepredstavovala žiadnu prekážku pre konanie a rozhodnutie súdu, preto prejednanie veci v jeho neprítomnosti nie je zásahom do práva na riadny a spravodlivý súdny proces, ale naopak zákonom predvídaný a upravený postup.

5. Za dôvodnú nepovažoval ani námietku žalovaného týkajúcu sa jeho tvrdenia, že nemal možnosť vyjadriť sa k znaleckému posudku vypracovanému znalkyňou MUDr. Krajňákovou, ako aj k znaleckému posudku vypracovanému znaleckou organizáciou LEGE ARTIS s. r. o. so sídlom v Košiciach.

Opätovne zdôraznil, že žalovaný je zastúpený advokátom, ktorý je splnomocnený na všetky úkony v konaní pred súdom a znalecký posudok bol doručovaný advokátovi žalovaného ako zástupcovi pre celé konanie, ktoré splnomocnenie nemožno obmedziť (§ 92 a § 100 CSP). Práva žalovaného na vyjadrenie sa k úplnosti, správnosti a logickosti záverov znalcov boli v plnej miere realizované prostredníctvom jeho zástupcu (advokáta). Pre zachovanie procesných práv strany sporu nie je významné, či svoje práva v konaní aj reálne uplatní, ale či jej bola daná v konaní možnosť na ich realizáciu v rozsahu vymedzenom právnou úpravou. Niet pochyb, že právo žalovaného na vyjadrenie sa k znaleckému posudku znaleckej organizácie bolo riadne naplnené prostredníctvom jeho zástupcu disponujúceho profesijnou odbornosťou. Dodal, že v odvolaní v zásade žalovaný len zopakoval námietky voči správnosti záverov znaleckých posudkov, ktoré uvádzal už v konaní na súde prvej inštancie.

6. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku týkajúcu sa tvrdenia, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Poznamenal, že z konania nevyplýval žiadny racionálny dôvod pre vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. Strany sporu majú právo dávať podnety na vykonanie dôkazov, avšak súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a je vždy vecou súdu a nie sporových strán, ktoré z dôkazov vo veci vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že znalecké posudky nevykazovali žiadny logický alebo skutkový rozpor, znalci sa vyjadrili k odborným otázkam významným pre predmet sporu a posudky z hľadiska vecnej správnosti, úplnosti odôvodnenia i logickosti prijatých záverov spĺňali kritéria objektívneho a odborného dôkazného prostriedku. Žalovaný ani v odvolaní neuviedol žiadne vecné a konkrétne výhrady voči správnosti záverov znaleckých posudkov, s ktorými by sa už nevysporiadal súd prvej inštancie.

7. Rovnako súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca v dostatočnej miere preukázal existenciu záväzku žalovaného a žalovaný neunesol v spore dôkazné bremeno o tom, že jeho záväzok zo zmluvy o pôžičke vôbec nevznikol. Odvolacie námietky žalovaného aj v tejto časti vyhodnotil ako neopodstatnené a napadnutý rozsudok vo veci samej, tak bol vecne správnym rozhodnutím, ktoré bolo na mieste v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ aj písm. b/ CSP, ako aj z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (posúdením dovolania podľa obsahu v súlade s čl. 11 ods. 1 Základných princípov CSP a s ustanovením § 124 ods. 1 CSP). Poukázal na priebeh konania a namietať, že na základe vykonaných dôkazov súdy nižších inštancií dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam o neunesení jeho dôkazného bremena, a preto rozhodnutia súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, ktorý nezistil žiadny nedostatok procesných podmienok, či inú vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávnosť rozhodnutia. Vyslovil názor, že pokiaľ odvolací súd rozhodol o odvolaní namietaným spôsobom a porušenie práva na spravodlivý proces nezistil, odklonil sa od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Argumentoval tým, že v prípade rozhodovania o dôvodoch odvolania podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, keď odvolacie dôvody odvolací súd považoval za nedôvodné, rozhodovacia prax dovolacieho súdu k tejto právnej otázke ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Skutkové zistenia, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií, považoval za nesprávne, nesúladné s ustanovením § 191 ods. 1 CSP. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

9. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutia súdov nižších inštancií považuje za vecne správne. Dovolanie žalovaného navrhol odmietnuť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na

rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádia konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

12. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taktiež taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

15. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tomto konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

17. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

18. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť

súdu, teda proces prejednávania sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tomto konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý proces.

19. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľ neopodstatnene namietal porušenie jeho procesných práv spočívajúce v závere odvolacieho súdu o nepreukázaní procesnej vady konania vedeného súdom prvej inštancie, ako aj neumožnenia sa dovolateľovi vyjadriť k záveru znaleckého dokazovania znaleckou organizáciou LEGE ARTIS s. r. o. Z obsahu spisu, ako aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je evidentné, že sudy nižších inštancií sa náležitým, zákonným spôsobom vysporiadali so všetkými relevantnými skutkovými tvrdeniami uplatnenými stranami v spore, pričom jednotlivé dôkazy vyhodnotili v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 Ústavy, t. j. ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu.

20. Súd prvej inštancie správne ustálil skutkový stav, ako aj sa vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými žalovaným vo vzťahu k záverom znaleckého dokazovania (body 16, 17, 18, 19 a 21 odôvodnenia), vrátane kontrolného znaleckého dokazovania nariadeného súdom na základe návrhu žalovaného, z ktorých záverov vychádzal pri posudzovaní vierohodnosti a relevantnosti skutkových tvrdení žalovaného o jeho (ne)spôsobilosti na právne úkony v čase uzavretia zmluvy o pôžičke. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný sa k znaleckému posudku č. 4/2018 vypracovanému znaleckou organizáciou LEGE ARTIS s. r. o. vyjadril písomným podaním z 28. februára 2018 (v spise na č. l. 283), s jeho námietkami sa súd prvej inštancie (bod 31 odôvodnenia) vysporiadal tak, že ich nepovažoval za dôvodné. Konštatoval, že z oboch záverov znaleckých posudkov vyplynulo, že žalovaný nekonal pri podpise v duševnej poruche, ktorá by ho robila na tento úkon nespôsobilým, obsah zmluvy mu bol jasný, ako aj konzekvencie podpisu. Vzhľadom na jednoznačné závery znaleckých posudkov preto obranu žalovaného týkajúcu posúdenia odbornej otázky jeho (ne)spôsobilosti na právne úkony považoval za nepreukázanú.

21. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, so zisteným skutkovým stavom, ako aj so správnym právnym posúdením žalobou uplatneného nároku v súlade s ustanoveniami § 387 ods. 1 aj 2 CSP. Z jeho odôvodnenia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

22. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že sudy nižších inštancií nevideli súvis medzi zmluvou o pôžičke zo 17. októbra 2012 a so spôsobom vybavenia trestného oznámenia na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach ČVS:ORP-2144/2-OVK-KE-2012 zo 17. októbra 2012. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľ v priebehu konania poukazoval (v rámci svojej ochrany) na

trestné konania týkajúce sa skutkových okolností z iných časových období, nesúvisiacich s predmetom tohto sporu.

23. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky už judikoval, že „do obsahu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy nepatrí povinnosť súdu vykonať dôkazy označené účastníkom konania. Do tohto obsahu nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhovaných dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97). Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

24. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľ neopodstatnene namieta porušenie jeho procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá prípustnosť, ani dôvodnosť podaného dovolania.

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ aj písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, pri riešení ktorej sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP). Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto

ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie dovolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

28. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením dovolateľ namietal povrchnosť hodnotenia odvolacím súdom splnenia si procesných povinností súdu prvej inštancie pri hodnotení dôkazu - znaleckého posudku, ktorý nepoznal a týkal sa jeho osoby; ako aj to, že v prípade rozhodovania o dôvodoch odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, keď ním označené odvolacie dôvody odvolací súd považoval za nedôvodné, sa podľa názoru dovolateľa jedná o otázku, ktorá nebola doposiaľ dovolacím súdom riešená.

29. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 432 až § 435 CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. 1 Cdo 98/2017, 3 Cdo 94/2018, 4 Cdo 95/2017, 8 Cdo 100/2019). Povinnosť vymedziť právnu otázku zákonodarca uložil dovolateľovi.

30. Nesúhlas dovolateľa s hodnotením dôkazov, skutkovými závermi súdov nižších inštancií, ako aj dôvodnosťou uplatneného žalobného nároku, resp. s posúdením (ne)preukázania a neunesenia dôkazného bremena (bod 26) nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP, lebo dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací súd už v skorších rozhodnutiach vysvetlil, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovení § 421 ods. 1 OSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, teda bremeno procesnej zodpovednosti za to, že v civilnom spore bude mať súd možnosť urobiť pre dostatok potrebných skutkových poznatkov rozhodnutie v prospech strany. Posúdenie otázky, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych a v iných prípadoch sa spravidla už nevyskytujúcich skutkových okolnostiach, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné.(a preto aj z povahy veci nezovšeobecniteľné).

31. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme a jej aplikácii na podklade skutkových zistení (3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018). Dôkazné bremeno je inštitútom procesného práva, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Nesplnenie povinnosti relevantne tvrdiť t. j. uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce, má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať žiadne pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalovaný namietal v dovolaní (5 Cdo 328/2012).

32. Žalovaný v dovolaní s otázkou, koho v danej veci zaťažovalo dôkazné bremeno, v ničom nepolemizoval, ani v dovolaní právnu otázku neformuloval. Vychádzajúc z obsahu dovolania žalovaný v

skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu predovšetkým neúplné zistenie skutkového stavu veci spojené s hodnotením dôkazov v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 ods. 1 CSP). Dovolací súd pripomína, že dovolanie uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je možné odôvodniť iba nesprávnym právnym posúdením. Prípadnú vadu rozhodnutia spočívajúcu nedostatočným zistením rozhodujúcich skutkových okolností, nie je možné subsumovať (podradiť) pod nesprávne právne posúdenie, keď pod právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

33. Dovolací súd preto na záver len dodáva, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska aplikácie ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je preto irelevantná.

34. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, a preto bolo odmietnuté v súlade s ustanovením § 447 písm. c/ CSP; vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ aj b/ CSP potom nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP, preto ho v tejto časti odmietol v súlade s ustanovením § 447 písm. f/ CSP. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, pritom vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

35. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní, vyplývajúcou z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Formulácia výroku vyplýva z možnosti extenzívneho prístupu k výkladu pojmu „nárok“ (tak, že do rozhodovania o ňom, spadá i určenie osoby z rozhodnutia oprávnenej, povinnej a samo uloženie platobnej povinnosti) a naopak z nemožnosti tak urobiť z pojmu „výška“ (v tejto súvislosti por. napr. 7 Cdo 123/2017). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.